

Ten eerste 100 jaar Chinezen in Nederland

In 1911 kwamen de eerste Chinezen in Nederland: een gesloten en moeilijk toegankelijke groep. Honderd jaar later zijn hun nazaten goed geïntegreerd en veelal goed opgeleid. Vaak nog beter dan autochtonen, blijkt uit studie van het Sociaal en Cultureel Planbureau.

Hard werken, goed leren, beter presteren

Van onze verslaggever
Joost de Vries

AMSTERDAM De horeca is nog steeds de belangrijkste bedrijfstak voor Chinese Nederlanders, maar de tweede generatie spreidt de vleugels en steunt autochtone Nederlanders voorbij op school en op de arbeidsmarkt. Chinezen voelen zich geaccepteerd in Nederland, maar toch heeft meer dan de helft van de 110.000 Chinese Nederlanders weinig contact met autochtone Nederlanders.

De eerste generatie is naar binnen gekeerd en spreekt slecht Nederlands, de tweede generatie doet het juist ontzettend goed en voelt zich hier thuis. Dit is een greep uit de conclusies van het vandaag verschenen rapport, Chinese Nederlanders: Van horeca naar hogeschool van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP).

Het SCP deed onderzoek onder een representatieve steekproef van 1.000 Chinese Nederlanders. Opvallend is het contrast tussen de eerste en tweede generatie. De eerste groep blijft worstelen met de taal en is weinig betrokken bij Nederland, terwijl een vijfde van de in Nederland geboren Chinezen geen Chinees meer spreekt en ruim de helft van hen een

autochtone Nederlander als beste vriend heeft.

Het ethos van hard werken en goed presteren onder Chinese ouders betaalt zich uit in goede schoolprestaties van jongeren. Tweederde volgt een havo/vwo-opleiding tegenover de helft van de autochtone jongeren; 85 procent stroomt door naar het hoger onderwijs, onder Nederlanders is dat 59 procent. Eenderde van de tweede generatie heeft een baan op academisch niveau. Het SCP verwacht dat het aantal Chinezen in hoge functies zal toenemen, omdat zowel de tweede generatie Chinese Nederlanders als een nieuwe generatie kennismigranten nog jong is en aan het begin van zijn loopbaan staat.

De overwegend introverte Chinese gemeenschap staat dit jaar in de Nederlandse schijnwerpers: het is precies honderd jaar geleden dat de eerste Chinese migranten als zeeluw aangekomen in Rotterdam. Na de Tweede Wereldoorlog volgde een tweede golf van Chinezen uit voormalige Nederlandse koloniën. In de jaren zeventig en tachtig kwamen arbeidsmigranten uit Hongkong en China. Sinds 2000 komt een nieuwe golf jonge Chinezen uit de Volksrepubliek voor zaken of studie.

Chinezen vormen de op vier na grootste groep migranten in Nederland (na Turken, Marokkanen, Suri-

namers en Antillianen). In vergelijking met andere migrantengroepen zijn Chinezen erg positief over Nederland, positiever zelfs dan autochtonen. Ze beoordelen de samenleving met een gemiddelde van 7,1, in tegenstelling tot 6,8 van autochtonen en 6,3 van Turkse Nederlanders. Chinezen voelen zich geaccepteerd en hebben weinig ervaring met discriminatie. Toch voelt eenderde van hen zich niet thuis in Nederland.

Tweederde van de Chinese jongeren doet havo/vwo

Gemiddelden zijn bedrieglijk, zonder de recente nieuwkomers voelt bijna 80 procent van de groep zich thuis in Nederland. De verschillen tussen de migratiegolven zijn groot. Chinese nieuwkomers zijn vooral kennismigranten en spreken Mandarijn, eerdere arbeidsmigranten uit Hongkong en het Zuiden van China spreken Kantonees.

In de jaren zestig ontdekten Nederlanders de Chinese keuken: grote smakelijke porties voor weinig geld. De vraag naar horecapersoneel werd beantwoord door familie uit Hong-

kong en aangrenzende provincies.

Pas aan het eind van de jaren tachtig kregen Chinezen uit de Volksrepubliek de mogelijkheid om te studeren in het buitenland. De markt voor Chinese restaurants was toen verzadigd. De jongste generatie migranten bestaat voornamelijk uit studenten. Na het afronden van de opleiding mogen de jongeren een jaar in Nederland blijven om werk te vinden. Sinds 2000 is 29 procent van de studiemigranten daarin geslaagd.

Verborgen problemen zoals gokverslaving en mensenhandel blijven onderbelicht in het onderzoek van het SCP. Het is bekend dat een deel van de Chinese migranten verwickeld is in georganiseerde misdaad en betrokken bij mensenhandel, drugs, smokkel en prostitutie; maar precieze cijfers zijn er niet.

Volgens onderzoeksinstituut FORUM in Utrecht is gokken een geliefde bezigheid onder Chinezen. Chinese afpersers ('liggerjagers') en geldwolkeraars ('loan sharks') spelen daarop in. Verkapt vrouwen van betaalde seks vinden plaats in massage-salons. De aangiftebereidheid onder Chinezen is laag. Volgens FORUM vinden veel Chinezen het strafklimaat in Nederland te mild; aangeven zou dus geen zin hebben.

COMMENTAAR PAGINA 22



Toko Cheung Kong, een van de oudste

Al-Qing Huang

28 jaar, geboren in Fuzhou (provincie Fujian), vertrok in 1995 met haar ouders en broer naar Amsterdam.

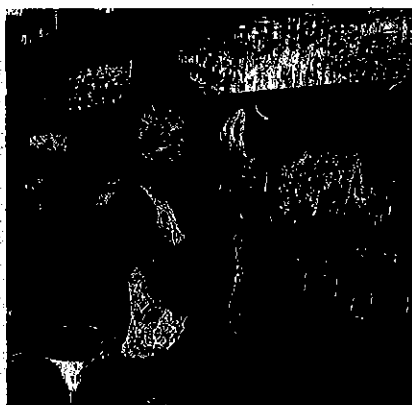
In Nederland werd haar jongere zus geboren. Haar vader ging werken in de horeca, begon een elgen afhaalzaak en heeft nu een kapsalon op de Zeedijk. Haar moeder werkte bij een aantal door Chinezen gerunde zaken.

Al kwam in de schakelklas van het Berlage Lyceum, deed VWO en studeerde aan de vrije Universiteit biomedische wetenschappen en neurowetenschappen.

Ze werkte drie jaar voor een Japanse printerfabrikant, ging een half jaar backpacken in Zuidoost-Azië en begon in 2010 Sake & Co, haar sake- en cocktailbar aan de Zeedijk. 'Ik wilde altijd al een eigen onderneming. Misschien is dat inderdaad ook wel heel Chinees: voor jezelf werken en niet voor een ander.'

Door haar start in een internationale klas is haar vriendenkring altijd voornamelijk gemengd geweest. Nederlanders zijn vriendelijk, maar afstandelijk, 'het kost een tijdje voordat je echt een vriend bent.'

Voel je je traditioneel Chinees?
'Nee. Maar ik denk soms wel heel Chinees. Ik vind mijn familie heel belangrijk en ben heel hecht met ze. Ik zie mijn moeder en oma wel drie keer per week.'



Wat is zeker niet Chinees aan jou?
'Ik ben het niet altijd met mijn ouders eens. Ik kies voor mijn eigen mening.'

Meest Chinese eigenschap?
'Eten, als je dat een eigenschap kunt noemen. Ik lust gewoon geen stampot of kroket. Op de middelbare school had iedereen brood, ik had rijst met vlees.'

Wat hebben de Chinezen de Nederlanders gebracht?
'Chinees eten.'

黄艾青

Him Cheung

26 jaar, geboren in Amsterdam, vader komt uit Macau, moeder uit Hongkong.

Zijn ouders hebben elkaar in Nederland leren kennen. Zijn vader heeft een eigen import/export-onderneming, zijn moeder is huisvrouw. Him heeft een jongere zus. Thuis spreekt hij Kantonees en Nederlands met zijn familie. Hij groeide op in Bos en Lommer, met de Donald Duck, Sesamstraat en Het Klokhuis. Sinds 15 jaar woont hij met zijn ouders en zus in Amstelveen.

Al tijdens zijn opleiding detailhandel en economie aan het ROC werkte hij in deeltijd bij The English Hatter. Hij kwam er terecht doordat hij briefjes met zijn cv in winkels ronddeelde om zo aan een baantje naast zijn studie te komen. Hij vond het meteen een geweldige winkel, heel klassiek, heel authentiek. Inmiddels werkt hij er drie jaar fulltime. 'Ik hou van klanten helpen, echt goede service geven, dat vind ik super.'

Him beschouwt zichzelf als honderd procent Chinees, maar heeft niet het gevoel dat hij 'anders' is in een Nederlandse omgeving of bij zijn Nederlandse vrienden; in dat opzicht voelt hij zich Nederlands.

'Als ik zou emigreren naar Hongkong, zou ik daar helemaal opnieuw moeten opgroeien. Ze zouden meteen zien dat ik niet een van hen ben. Dat is hier niet zo.'



Zie je mentaliteitsverschillen?
'Chinees jongeren blijven veel langer bij hun ouders wonen dan Nederlandse. Ik ga ook pas uit huis als ik ga trouwen.'

Je meest Chinese eigenschap?
'Ik eet graag rijstepap of barni als ontbijt. Dat vult tenninste.'

Wat hebben de Chinezen de Nederlanders gebracht?
'Dat zit in de zakelijke kant. Chinezen zijn altijd bezig. Ze werken heel hard.'

张仲谦

De foto's maken deel uit van een tentoonstelling over de jongste generatie Chinese Nederlanders. 24 okt. t/m 2 dec. 2011, Stopera Amsterdam, blauwe muur.